

Okul Müdürlerinin Mesleki Profesyonelli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Müdürlerinin Mesleki Profesyonelli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27579>

Özet

Okul Müdürlerinin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği (OMMPÖ), okul müdürlerinin mesleki yeterliklerini ve profesyonel davranışları ölçmek amacıyla 2021 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, eğitim yönetiminde profesyonelliğin temel boyutları, özellikle de etik, özerklik, gelişim ve karar alma süreçlerine katılmı ne ölçüde yansıtıldığını belirlemeyi hedefler. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerlik ve güvenirlik analizleri ile desteklenmiştir.

Ölçek, toplamda 22 maddeden oluşmakta olup, dört ana boyutta toplanmıştır: Karara Katılım, Soruşturma, Mesleki Etik, Mesleki Gelişim ve Mesleki Özerklik. Yapılan istatistiksel analizler, ölçeğin Türk eğitim sistemi bağlamında okul müdürlerinin profesyonel davranışları güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul Müdürleri, Mesleki Profesyonellik, Eğitim Yönetimi, Mesleki Etik, Mesleki Özerklik, Mesleki Gelişim, Karara Katılım, Likert Ölçeği, Faktör Analizi.

Yazarlar

Ahmet Akir Yazıcı, Bahar Akyol

Amaç

Okul Müdürlerinin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği'nin temel amacı, okul müdürlerinin mesleki profesyonellik düzeylerini çok boyutlu olarak, geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu profesyonellik düzeyi, müdürlerin okul yönetimi süreçlerinde sergiledikleri etik davranışları, karar alma süreçlerindeki beklentileri (özerklik), sürekli öğrenme ve gelişim çabaları ve öğretmenleri yönetim kararlarına dahil etme becerilerini kapsamaktadır.

Ölçek, özellikle eğitim amaçları ve politika yapıcılara, okul yöneticilerinin profesyonel standartlara ne ölçüde uyduğunu değerlendirme imkanı sunarak, yöneticilik eğitim programlarının geliştirilmesine yönelik veri sağlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, alanyazındaki profesyonellik kavramının dört temel bileşenini Türk eğitim sistemi bağlamına adapte etmeyi amaçlamıştır.

Yapı/Kavram

OMMPÖ, okul müdürlerinin mesleki profesyonelliğini dört temel alt boyutta inceleyen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu boyutlar, modern eğitim yönetimi literatüründe profesyonel liderliğin kritik unsurları olarak kabul edilmektedir.

Karara Katılımı Sađlama: Okul müdürünün, öğretmenleri ve diğer paydaşlar okulun işleyişini ve önemli kararların alınması sürecine ne ölçüde dahil ettiğini ifade eder. Bu, demokratik ve katılımcı yönetim anlayışını yansıtır.

Mesleki Etik: Müdürün, görevlerini yerine getirirken adalet, tarafsızlık, dürüstlük ve rol model olma gibi evrensel etik ilkeleri ne ölçüde uyguladığını ölçer.

Mesleki Gelişim: Müdürün, eğitim alanındaki güncel bilimsel gelişmeleri, yayınlar, kongreleri ve sempozyumları takip etme ve sürekli öğrenme çabalarını içerir.

Mesleki Özerklik: Müdürün, mevzuatın kesinlik sağlamadığı veya okul yararına olan durumlarda inisiyatif alabilme, yasal sınırlar içinde bağımsız kararlar alabilme yeteneğini ve cesaretini ifade eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerlik çalışmaları, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AFA sonuçları, ölçeğin 22 maddeden ve dört boyuttan oluştuğunu doğrulamıştır. Açıklanan toplam varyans oranının %56.58 olması, yapının yeterli düzeyde açıklayıcı olduğu ve sahip olduğunu göstermektedir.

DFA sonuçları, belirlenen dört boyutlu yapının veri seti ile uyumlu olduğunu kanıtlamıştır. Elde edilen uyum indeksleri, ölçeğin yapısal modelinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir: χ^2/sd oranı 1.90 olarak bulunmuştur (ki bu değerin 3'ün altında olması iyi uyumu işaret eder). Diğer önemli uyum değerleri ise şunlardır: RMSEA= .05, NNFI= .94, SRMR= .06, AGFI= .89, CFI = .95, NFI= .91, GFI= .91, RMR= .03. Bu değerler, özellikle CFI ve NFI gibi temel uyum indekslerinin .90 ve üzerinde olması nedeniyle, modelin doğrulanmış olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları ve madde-toplam korelasyonları incelenerek yapılmıştır. Alt ve üst %27'lik grupların puanları arasındaki farkların anlamlı bulunması, maddelerin bireyleri iyi ayırt edebilme yeteneğine sahip olduğunu göstermiştir.

Boyutlara ve ölçeğin geneline ait Cronbach Alfa (α) iç tutarlılık katsayıları şöyledir: Ölçeğin tümü için .79; Mesleki Gelişim boyutu için .80; Karara Katılımı Sađlama boyutu için .78; Mesleki Etik boyutu için .77; Mesleki Özerklik boyutu için .64. Mesleki Özerklik boyutunun katsayısı görece düşük olsa da, genel ölçek katsayısının (.79) kabul edilebilir düzeyin üzerinde olması, ölçek güvenilirliğinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, madde-toplam korelasyonları incelenmiş ve maddelerin büyük çoğunluğunun .30'un üzerinde değerler aldığı belirlenmiştir; bu da maddelerin ölçülmek istenen yapıyla güçlü bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

OMMPÖ'nün faktör yapısını belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA sonucunda, ölçek maddelerinin dört ana faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu dört faktör, ölçeğin teorik yapısını oluşturan Mesleki Etik, Mesleki Özerklik, Mesleki Gelişim ve Karara Katılımı Saflama boyutlarıdır. Bu dört boyut, varyansın %56.58'ini açıklamaktadır.

Yapılan DFA, AFA ile elde edilen dört faktörlü yapıyı test etmi ve modelin istatistiksel olarak yeterli uyuma sahip olduğunu göstermiştir. Madde-toplam korelasyonları incelendiğinde, Karara Katılımı Saflama faktörünün korelasyonları .28 ile .49; Mesleki Etik boyutunun .30 ile .39; Mesleki Gelişim boyutunun .30 ile .41; Mesleki Özerklik boyutunun .29 ile .37 arasında değerler almıştır. Dördüncü maddenin madde-toplam korelasyonu (.28) Büyüköztürk (2015) tarafından önerilen .30 sınırının altında olması rağmen, diğer tüm uyum indekslerinin ve iç tutarlılık katsayılarının yüksek olması nedeniyle bu maddenin ölçekten çıkarılmamasına karar verilmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Beşli Likert Ölçeği

Derecelendirme: 1. Hiçbir zaman, 2. Nadiren, 3. Ara Sıra, 4. Çoğu zaman, 5. Her zaman

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Okul Müdürleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Okul Müdürleri)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan okul müdürleri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Okul Liderliği, Mesleki Standartlar, Yönetici Profesyonelliği, Cronbach Alfa, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Şakir YAZICI

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

İletişim E-posta Adresi: ahmetsakiryazici@gmail.com

İletişim Adresi: Belirtilmemiştir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2021

Çizimler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF versiyonu aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [okul-mudurlerinin-mesleki-profesyonelligi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yazıcı, A. Ş. & Akyol, B.(2021). Okul müdürlerinin mesleki profesyonellik ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 12(4) 89-105. DOI: [10.19160/e-ijer.978454](https://doi.org/10.19160/e-ijer.978454)

Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.

Dergisi Bağlantısı: e-ijer.com

Okul Müdürlerinin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Görev yaptığım okulda;

Öğretim faaliyetleriyle ilgili yaptığım uygulamalarda öğretmenlerin görüşlerini alırım.

Okulun işleyişi ile ilgili olarak öğretmenlerin eleştirilerini dikkate alırım.

Okul için önemli kararlar almadan önce öğretmenlerin görüşlerini alırım.

Haftalık ders programlarını hazırlanmasında öğretmenlerin görüşlerini alırım.

Okulun işleyişi için alınacak kararlarda öğretmenleri karar sürecine katarım.

Öğretmenlerle, okulun başarısı için neler yapabileceğine yönelik görüşmeler yaparım.
Okulda uyulması gereken kuralları öğretmenlerle birlikte belirlerim.
Öğretmenlere eğitim-öğretim işlerinde iyi bir rol model olmaya çalışırım.
Öğretmenlere adaletli yaklaşıyorum.
Herkesin hakkını korumaya çalışırım.
Okul uygulamalarında tarafsızlık ilkesine bağlı kalırım.
Okul paydaşları arasında ortaya çıkan sorunları adil bir şekilde çözüme kavuşturmak için çabalarım.
Öğretmenler arasında iş yükünü adil dağıtmaya çabalarım.
Eğitim ile ilgili bilimsel dergileri takip ederim.
Eğitim ile ilgili bilimsel toplantılar (kongre, sempozyum, çalıştay gibi) takip ederim.
Eğitim ile ilgili kitaplar okurum.
Okul sorunları ile ilgili bilimsel araştırmalar yaparım.
Mevzuatta belirtilmese de okul yararına olan işlemlerde inisiyatif alarak karar veririm.
Öğretmenlerin özel durumlarına göre nöbet günlerinde değişiklikler yaparım.
Öğrenci gereksinimlerine göre öğretim programlarında değişiklikler yaparım.
Mali kaynakların yönetiminde, yasalarda belirtilmese de, okul yararına olacak kararlar alırım.
Mevzuatta kesinlik yoksa kararları öğrenci lehine yorumlarım.

Boyutlar ve Madde Dağılımı

Karara Katılımı Sađlama: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. maddeler

Mesleki Etik: 8, 9, 10, 11, 12, 13. maddeler

Mesleki Gelişim: 14, 15, 16, 17. maddeler

Mesleki Özerklik: 18, 19, 20, 21, 22. maddeler